

ЗАКОН

О СПОРАЗУМНОМ ФИНАНСИЈСКОМ РЕСТРУКТУРИРАЊУ

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и начин споразумног финансијског реструктурирања привредних друштава и предузетника у Републици Србији (у даљем тексту: финансијско реструктурирање).

Изузетак од примене

Члан 2.

Финансијско реструктурирање не може се спроводити над следећим лицима:

1) банкама, друштвима за осигурање, покровитељима емисије хартија од вредности, приватним инвестиционим фондовима, друштвима за управљање инвестиционим и добровољним пензијским фондовима, брокерско-дилерским друштвима, привредним друштвима која обављају послове финансијског лизинга или послове факторинга, платним институцијама и институцијама електронског новца, као и другим привредним друштвима која се претежно баве пружањем финансијских услуга у складу са законом;

2) лицима у стечају и лицима над којима је покренут претходни стечајни поступак у складу са унапред припремљеним планом реорганизације, сагласно прописима којима се уређује стечај.

Значење израза

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) финансијско реструктурирање јесте поновно уређивање дужничко-поверилачких односа између привредног друштва, односно предузетника у финансијским тешкоћама, као дужника и поверилаца;

2) финансијске тешкоће јесу неспособност плаћања (неликвидност), претећа неспособност плаћања (претећа неликвидност) или презадуженост;

3) мировање дугова јесте привремена обустава испуњења обавеза и забрана покретања извршења, односно одлагање извршења према привредном друштву, односно предузетнику у погледу поверилаца који учествују у финансијском реструктурирању;

4) домаћа развојна институција јесте Фонд за развој Републике Србије, Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије, Агенција за осигурање депозита када поступа у име и за рачун Републике Србије и друга правна лица која су посебним законом основана у сврхе финансирања или подстицања развоја у Републици Србији.

Начело подобности

Члан 4.

Финансијско реструктурирање спроводи се ради поновног уређивања дужничко-поверилачких односа поводом дуга, односно потраживања којим дужник и повериоци слободно располажу.

Начело добровољности

Члан 5.

Финансијско реструктурирање спроводи се добровољно, на основу сагласности поверилаца и дужника, уз учешће институционалног посредника.

Начело одрживости пословања дужника

Члан 6.

Финансијско реструктурирање спроводи се ако је могућ опоравак и одржив наставак пословања привредног друштва, односно предузетника.

Начело поступања у доброј вери

Члан 7.

Финансијско реструктурирање спроводи се у доброј вери, у складу са начелом савесности и поштења, са пажњом која се у правном промету захтева у одређеној врсти односа.

У току мировања дугова дужнику је забрањено да предузима радње које би могле спречити или отежати наплату потраживања поверилаца који су закључили уговор о мировању дугова.

Начело сарадње поверилаца

Члан 8.

Повериоци који су прихватили да учествују у финансијском реструктурирању дужни су да међусобно сарађују, како би се дужнику створили услови да прикупи и пружи податке и обавештења о својој имовини, капиталу, обавезама, пословању и пословним плановима, као и ради припреме предлога мера реструктурирања.

Начело равноправности положаја поверилаца и положај сразмеран висини потраживања

Члан 9.

У финансијском реструктурирању свим повериоцима обезбеђује се једнак третман и равноправан положај у сразмери са висином њихових потраживања, осим ако се не договоре другачије.

Начело приступа подацима и поверљивости података

Члан 10.

Дужник мора да обезбеди повериоцима, односно лицима која они овласте, благовремен и несметан приступ подацима и документацији од значаја за финансијско реструктурирање, а који се односе на његову имовину, капитал, обавезе, пословање и пословне планове, ради правилне процене његовог финансијског стања и припреме предлога мера финансијског реструктурирања.

Поверилац и институционални посредник чувају као поверљиве све податке и обавештења која се односе на имовину, капитал, обавезе, пословање и пословне планове и предлог мера финансијског реструктурирања дужника.

Подаци и обавештења из става 2. овог члана могу да буду доступни само повериоцима који учествују у финансијском реструктурирању.

II. ФИНАНСИЈСКО РЕСТРУКТУРИРАЊЕ

Спровођење финансијског реструктурирања

Члан 11.

Захтев за спровођење финансијског реструктурирања могу поднети дужник или један или више поверилаца.

Захтев из става 1. овог члана подноси се Привредној комори Србије као институционалном посреднику.

Услови за финансијско реструктурирање

Члан 12.

Финансијско реструктурирање може се спроводити ако у њему учествују најмање две домаће или стране банке, у смислу закона којим се уређују банке, у својству поверилаца.

Изузетно од става 1. овог члана, у случају да је дужник предузетник, финансијско реструктурирање може се спроводити ако у њему учествује најмање једна банка.

Уместо банке у смислу ст. 1. и 2. овог члана у финансијском реструктурирању могу учествовати и домаће развојне институције, а уместо једне од банака или институција и домаћа банка у стечају или ликвидацији.

Мировање дугова

Члан 13.

У току финансијског реструктурирања може се увести мировање дугова које производи правно дејство даном закључења уговора о мировању дугова.

Уговор о мировању дугова представља основ за обуставу извршења у принудној наплати са рачуна дужника у погледу потраживања поверилаца који закључе тај уговор, као и за забрану покретања односно одлагање извршења које је покренуто на предлог извршног повериоца који је закључио тај уговор.

Уговор из става 2. овог члана закључује се у писменој форми.

Ако су средства дужника на његовим рачунима у блокади, дужник или било који поверилац који закључи уговор из става 2. овог члана доставља тај уговор организацији која спроводи принудну наплату са рачуна дужника ради обуставе извршења по основу поднетих меница и других средстава плаћања у погледу потраживања поверилаца који су закључили тај уговор.

У периоду мировања дугова повериоци који су закључили уговор о мировању дугова не могу предузимати радње у циљу наплате потраживања, осим подношења тужби ради наплате потраживања у циљу спречавања наступања застарелости свог потраживања.

Поверилац који закључи уговор о мировању дугова дужан је да без одлагања достави судским и другим органима пред којима се на захтев ових поверилаца води поступак извршења, односно наплате из става 2. овог члана, захтев за одлагање тог извршења, односно наплате до истека периода мировања дугова.

Суд, односно други орган пред којим се води поступак из става 6. овог члана, дужан је да по пријему захтева, без одлагања, а најкасније у року од два радна дана од дана пријема захтева донесе одлуку о одлагању извршења и да

је без одлагања, а најкасније наредног радног дана од дана њеног доношења достави организацији која спроводи принудну наплату са рачуна дужника, односно другом надлежном органу или организацији.

У периоду мировања дугова поверилац може располагати својим потраживањем, осим ако уговором из става 2. овог члана није другачије одређено.

У случају из става 8. овог члана, стизалац потраживања ступа у сва права и обавезе преносиоца потраживања из тог уговора.

Период мировања дугова утврђује се уговором о мировању дугова.

Ако се повериоци из става 2. овог члана и дужник у периоду мировања дугова не споразумеју о поновном уређивању дужничко-поверилачких односа, ти повериоци истеклом периода мировања дугова поново стичу право на покретање наплате потраживања с рачуна тог дужника, односно право на започињање или наставак поступка извршења.

Институционално посредовање

Члан 14.

Институционално посредовање у поступку финансијског реструктурирања обавља Привредна комора Србије.

Привредна комора Србије као институционални посредник:

1) пружа помоћ при успостављању сарадње између дужника и поверилаца ради преговора о поновном уређивању дужничко-поверилачких односа;

2) пружа подршку дужницима и повериоцима у току преговора ради њиховог успешног окончања;

3) води евиденцију закључених уговора о финансијском реструктурирању;

4) прати реализацију закључених уговора о финансијском реструктурирању.

Привредна комора Србије, уз претходну сагласност министра надлежног за послове економије, уређује услове и начин институционалног посредовања из става 2. овог члана, сагласно одредбама закона који регулише посредовање у решавању спорова, као и висину накнаде за институционално посредовање у финансијском реструктурирању.

Члан 15.

Посредник Привредне коморе Србије је физичко лице које на независан, неутралан и непристрасан начин посредује између страна у спорном односу и испуњава следеће услове:

1) да је уписано у Регистар посредника који води министарство надлежно за послове правосуђа;

2) да је завршило специјализовану обуку за посреднике у поступку споразумног финансијског реструктурирања према програму Привредне коморе Србије.

Члан 16.

Посредник је дужан да:

1) посредује у складу са начелима посредовања, Етичким кодексом посредника који доноси министар надлежан за послове правосуђа и актом Привредне коморе Србије којим се уређују услови и начин институционалног посредовања;

2) спроведе и оконча поступак посредовања у најкраћем року.

Посредник не може да намеће странама решење, да даје обећања и правне савете, нити да гарантује одређени исход посредовања.

Посредник је одговоран за штету коју нанесе странама поступајући супротно Етичком кодексу, својим незаконитим поступањем, намерно или грубом непажњом, у складу са општим правилима о одговорности за штету.

Уговор о финансијском реструктурирању**Члан 17.**

Финансијско реструктурирање окончава се уговором о финансијском реструктурирању.

Уговор из става 1. овог члана може обухватити:

1) предвиђање отплате у ратама, измену рокова доспелости, каматних стопа или других услова кредита, зајма или другог потраживања или инструмента обезбеђења;

2) уновчење имовине или пренос такве имовине ради намирења потраживања;

3) отпуст дуга;

4) извршење, измену или одрицање од заложног права;

5) давање додатних средстава обезбеђења од стране дужника или трећих лица, укључујући давање јемстава и гаранција;

6) претварање потраживања у капитал;

7) закључивање уговора о кредиту, односно зајму;

8) издавање хартија од вредности;

9) друге мере од значаја за реализацију финансијског реструктурирања.

Уговор из става 1. овог члана закључује се у писменој форми.

Заложно право**Члан 18.**

Потраживање које се реструктурира и које је обезбеђено хипотеком, односно заложним правом на покретним стварима и правима (у даљем тексту: обезбеђено потраживање које се реструктурира), замењује се реструктурираним обезбеђеним потраживањем, тако да хипотека, односно заложно право на покретним стварима и правима, као споредно право везано за обезбеђено потраживање које се реструктурира, наставља да постоји као средство обезбеђења реструктурираног потраживања, у складу са уговором о финансијском реструктурирању.

Катастар непокретности, односно други регистар заложног права, врши измену података уписане хипотеке, односно заложног права на покретним

стварима и правима, сагласно износу реструктурираног обезбеђеног потраживања, као и другим условима реструктурираног обезбеђеног потраживања.

Хипотека, односно заложно право на покретним стварима и правима, представља средство обезбеђења реструктурираног обезбеђеног потраживања до износа обезбеђеног потраживања које се реструктурира, а у случају да је износ реструктурираног обезбеђеног потраживања смањен у односу на износ обезбеђеног потраживања које се реструктурира, катастар непокретности, односно други регистар заложног права врши измену података уписане хипотеке, односно заложног права на покретним стварима и правима, у смислу става 2. овог члана.

Подстицаји за финансијско реструктурирање

Члан 19.

Порески подстицаји за финансијско реструктурирање, у смислу пореског ослобођења отпуста дуга код поверилаца, као и могућности репрограмирања дуга по основу јавних прихода, утврђују се законом којим се уређује порез на добит правних лица, односно законом којим се уређује порески поступак и пореска администрација.

Народна банка Србије у прописима из своје надлежности утврђује подстицаје за финансијско реструктурирање.

III. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 20.

Подзаконски акти који се доносе на основу овлашћења из овог закона биће донети у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 21.

Поступци споразумног финансијског реструктурирања који су на дан почетка примене овог закона у току, наставиће се по прописима Закона о споразумном финансијском реструктурирању привредних друштва („Службени гласник РС”, број 36/11).

Члан 22.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о споразумном финансијском реструктурирању привредних друштва („Службени гласник РС”, број 36/11).

До формирања нове листе посредника Привредне коморе Србије, у складу са одредбама Закона о посредовању у решавању спорова („Службени гласник РС”, број 55/14), а најдуже шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, поступке посредовања водиће посредници са важеће листе посредника Привредне коморе Србије.

Члан 23.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се по истеку деведесетог дана од дана ступања на снагу.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за законско уређење споразумног финансијског реструктурирања привредних друштава садржан је у Уставу Републике Србије, и то у члану 97. тач. 6. и 7, према којима Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, правни положај привредних субјеката и облигационе односе.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У 2011. години, Србија је усвојила нови правни оквир за институционално добровољно финансијско реструктурирање у циљу промовисања бржег решавања растућег броја проблематичних кредита, кроз доношење Закона о споразумном финансијском реструктурирању привредних субјеката („Службени гласник РС”, број 36/11). У периоду након доношења Закона о споразумном финансијском реструктурирању настављен је тренд раста учешћа проблематичних кредита у привреди Републике Србије. Проблематични кредити (кредити у доцњи дужој од 90 дана) на крају септембра 2014. године, износили су 436,7 милијарди динара или 23,0% укупно одобрених кредита банака. Од овог износа, проблематични кредити сектора привреде износили су 263,8 милијарди динара или 27,3 укупно одобрених кредита привреди. Из тих разлога, закључено је да је потребно додатно популарисати и ревидирати правила о спровођењу СФР, између осталог и кроз измене и допуне Закона о споразумном финансијском реструктурирању.

Споразумно финансијско реструктурирање је потпуно добровољни, вансудски модел реструктурирања корпоративних дугова кроз редефинисање дужничко-поверилачких односа између привредног друштва у финансијским тешкоћама и његових поверилаца (и то првенствено банака, али и других поверилаца као што су значајнији добављачи) базиран на најбољим међународним искуствима и осмишљен да омогући спровођење преговора уз подршку Привредне коморе Србије као институционалног медијатора. Циљ споразумног финансијског реструктурирања привредних друштава је благовремено препознавање и решавање финансијских потешкоћа и стварање услова за нормалан наставак пословања привредног друштва (корпоративног дужника), као и решавање проблема проблематичних кредита у финансијском систему Републике Србије.

Опција споразумног (вансудског, ванстечајног) финансијског реструктурирања привредног друштва долази као прва опција у низу мера које је могуће, односно потребно спровести према привредном друштву у финансијским неприликама, ради његовог оздрављења или ради решавања питања проблематичних кредита. Друге мере које се могу предузети у истом циљу и које су доступне у правном систему Републике Србије су прописане стечајним прописима и то: унапред припремљени план реорганизације, реорганизација у стечају и продаја правног лица односно имовине у поступку банкротства.

Странкама у овом поступку омогућена су различита пореска ослобођења и остале погодности (кроз примену других прописа, пре свега банкарских и пореских), на која иначе не би имале право по општем уговорном оквиру. Закон је додатно разрађен подзаконским актима који уређују услове и поступак институционалне медијације, обуку и правила за медијаторе Привредне коморе Србије, трошкове поступка и садржај уговора о мировању дуга.

Током 2013. и 2014. године Привредна комора Србије и Европска банка за обнову и развој спровеле су опсежан пројекат анализе правног оквира за споразумног финансијског реструктурирања и дотадашњих искустава у овим поступцима. Анализе које су настале као резултат тог пројекта указале су на потребу измене одређених делова правног оквира, на основу чега је Министарство привреде оформило радну групу за припрему Нацрта измена и допуна Закона о споразумног финансијског реструктурирању. Радна група је одржала низ састанака (и то дана: 29. јануара; 5. фебруара; 12. фебруара; 23. фебруара; 4. марта; 9. марта и 18. марта 2015. године) на којима су усаглашене измене које је потребно спровести у Закону о споразумног финансијског реструктурирању, а чији је број (у коначном и из разлога законодавно-правне технике) условио доношење новог закона. У том смислу, Радна група је припремила коначни Предлог закона о споразумног финансијског реструктурирању, који је предат надлежном Министарству привреде на даље поступање и подношење у процедуру Владе ради усвајања Предлога закона о споразумног финансијског реструктурирању.

Спроведена анализа Привредне коморе Србије и Европске банке за обнову и развој показала је да споразумно финансијско реструктурирање, поступак од ступања на снагу Закона о споразумног финансијског реструктурирању у септембру 2011. године није широко коришћен. Током прве две године од када је Закон о споразумног финансијског реструктурирању почео да се примењује у пракси (по доношењу потребних подзаконских аката), само 18 поступака је било покренуто, од којих је у једном дужник одустао пре слања обавештења повериоцима. Подносиоци захтева за споразумно финансијско реструктурирање су у четири случаја повукли своје захтеве а повериоци су у четири друга случаја одбили да учествују у поступку због покренутог претходног стечајног поступка пре покретања поступка споразумног финансијског реструктурирања. Ови налази су указали на потребу да се у Предлогу закона на недвосмислен начин искључи могућност да се као дужник у овом поступку појави стечајни дужник, односно привредно друштво у стечају.

Додатно, спроведена анализа је показала својеврсну компатибилност поступка споразумног финансијског реструктурирања и поступка реструктурирања у складу са унапред припремљеним планом реорганизације (по прописима о стечају). Ова два поступка се суштински допуњују, утолико што је споразумно финансијско реструктурирање поступак који се води мимо суда и на добровољној бази, а ако је он неуспешан, следећи природан избор дужника и оних поверилаца који су заинтересовани за постизање договора о реструктурирању јесте покушај реструктурирања путем унапред припремљеног плана реорганизације пред судом и путем већинског гласања. Из тих разлога, закључено је од стране радне групе да би требало избећи преклапање ових суштински различитих поступака реструктурирања, па је Нацртом Закона јасно назначено да се поступак споразумног финансијског реструктурирања не може

водити у погледу дужника који је претходно покренуо поступак предлагања и усвајања унапред припремљеног плана реорганизације.

Сагласно решењима из претходног Закона о споразумном финансијском реструктурирању, закључено је да је и даље најцелисходније решење у погледу обављања улоге институционалног („колективног“) посредника - утврђивање овлашћења Привредне коморе Србије као институције са ауторитетом, репрезентативношћу и утврђеном стручношћу, искуством у различитим поступцима арбитража, мирења и посредовања у привредном систему, положајем, овлашћењима и способношћу да доведе у везу корпоративни и банкарски, односно финансијски сектор тј. дужнике и повериоце, што пружа основане гаранције за успешно спровођење и развој ових овлашћења и односа. Ипак, додатно је прописано да Привредна комора Србије има обавезу и да прати реализацију закључених уговора о финансијском реструктурирању, како би се боље утврдили ефекти овог поступка и евентуални недостаци у процедури или законском оквиру, али и ради поседовања јасних статистичких података.

Од укупног броја случајева осам су успешно окончани и то закључивањем уговора о споразумном финансијском реструктурирању (три случаја) односно закључивањем билатералних споразума на релацији конкретан поверилац – дужник (пет случајева). Ово говори у прилог томе да процедуру треба задржати флексибилном и оставити самим учесницима у поступку да пронађу начин регулисања њихових међусобних односа у погледу реструктурирања дугова који је у њиховом заједничком интересу. Из овог разлога, радна група је предложила да се суштински особине поступка (добровољност, медијација, могућност учешћа различитих поверилаца и њихово право да у поступак уђу и из поступка изађу без посебних формалности) оставе неизмењени, при чему је предложено и да се садржина уговора о мировању и уговора о споразумном финансијском реструктурирању такође не прописују у смислу обавезне форме или садржине, већ остаје учесницима у поступку и медијатору да их усагласе. Овакав приступ је задржан и у одредбама Предлога закона.

Додатно, имајући у виду одсуство обавезности поступка споразумног финансијског реструктурирања и недостатка било каквих последица по лица која у њему не учествују, као и потребу да се омогући несметан наставак пословања дужника у случају да уговор о финансијском реструктурирању буде закључен. Предлог закона не садржи одредбу (за разлику од претходног Закона о споразумном финансијском реструктурирању) да је дужник обавезан да уговор о финансијском реструктурирању одмах по закључењу достави регистру привредних субјеката ради регистрације забележбе о постојању тог уговора. Закључено је да у том смислу не постоје суштински разлози за видљивост таквог уговора, те да разлози правне и економске сигурности не налажу такву обавезу.

Анализа досадашњих случајева споразумног финансијског реструктурирања показује да су дужници углавном мала и средња предузећа из сектора производње, иако је неколико случајева укључивало групе привредних друштава. Ово показује да је потребно да се поступак додатно прилагоди потребама малих и средњих предузећа (односно микро, према новој номенклатури), па је један од закључака анализе (као и саме радне групе) био

да су предузетници, као посебна форма обављања привредне делатности, неоправдано искључени из овог поступка као потенцијални дужници. Из ових разлога Предлогом закона предвиђа се могућност да се као дужници у поступку споразумног финансијског реструктурирања појаве и предузетници.

Иако делује да привредна друштва која покрећу овакве поступке треба да имају одржив посао, већини привредних друштава је рачун био блокиран више од годину дана, а у неким случајевима привредна друштва су бележила пословне губитке 2-3 године пре покретања поступка.

Поступак споразумног финансијског реструктурирања у потпуности зависи од жеље банака да учествују и постигну договор, на шта утиче низ фактора. Банке, рецимо, нису заинтересоване за одрицање од свог права на блокирање рачуна дужника (чак и у току трајања преговора о реструктурирању) пре свега због тога што остали повериоци (који нису укључени у поступак) нису ограничени ни на који начин да рачун блокирају (и на тај начин могу доћи у предност у односу на банке учеснице у поступку). У досадашњим поступцима само у два наврата је закључен уговор о мировању дугова. Из тога се може закључити да је потребно оставити само као могућност закључивања уговора о мировању дугова у оквиру поступка, а не прописивати га као обавезан корак у поступку, што је прихваћено у Предлогу закона.

Задржана су решења претходног Закона о споразумном финансијском реструктурирању у погледу дејстава уговора о мировању дуга, те је предвиђено да истеком периода мировања дугова повериоци поново стичу право на покретање наплате потраживања с рачуна тог дужника, односно право на започињање или наставак поступка извршења. Ако би се прописало да се у случају неуспеха преговора у периоду мировања дугова повериоци враћају на претходне позиције у редоследу наплате, произвела би се ситуација да би повериоци неозбиљно и без праве намере приступали овом реструктурирању. С друге стране, уколико су повериоци свесни да у случају неуспеха мировања дугова губе свој ред првенства, озбиљније ће приступити преговорима у периоду мировања дугова у циљу њиховог успеха. Поред тога, прописивањем повратка у претходни ред наплате, вештачки би се поново произвела „трка” у блокади рачуна, будући да би повериоци, из разлога предострожности, блокирали рачун дужника и онда ушли у закључивање уговора о мировању дугова, у тежњи да створе одступницу у случају неуспеха преговора.

Просечно, око осам поверилаца је позвано на учешће у поступку, а скоро 40% од поверилаца учесника у поступку чине банке и финансијске институције. Ипак, у случајевима у којима је потписан уговор о споразумном финансијском реструктурирању то су чинила у просеку само два или три повериоца. Ово указује на то да поступак тежи да буде ограничен на највеће и најкритичније повериоце, што је и била намера законодавца. Такође, ово указује на то да није потребно нити пожељно максимизирати број поверилаца који учествују у поступку, нити је потребно обавезати их на неке обавезне уступке или непотребне формалности уколико не желе да на крају поступка приступе потписивању уговора о споразумном финансијском реструктурирању.

Утврђено је да је у досадашњим поступцима Фонд за развој Републике Србије релативно често био учесник у поступку поред банака, што се објашњава управо профилом просечног дужника који учествује у овом поступку – мала и средња предузећа. Такође, у неким поступцима као поверилац

појавила се и Агенција за осигурање и финансирање извоза (АОФИ). Овакве институције су по природи пословања сличне банкама (баве се одобравањем кредита) и зато, за ове потребе, спадају у исту врсту поверилаца. Из тих разлога, Нацртом закона проширује се круг финансијских институција чије учешће је подобно да се квалификује као испуњеност услова за спровођење овог поступка – осим банака, и на све развојне и финансијске институције основане посебним законом (којом формулацијом ће бити покривене и све друге сличне институције које би могле бити основане у наредном периоду од стране државе, а које имају развојну функцију).

Посебно, анализа досадашњих поступака показала је да се релативно често као повериоци појављују банке у стечају, које су под управом Агенције за осигурање депозита, па је закључено да се циљ прописивања обавезног услова учешћа две финансијске институције (избегавање злоупотреба и претпоставка мултилатералног приступа реструктурирању) испуњава и ако се као једна од две такве институције појављује банка у стечају (при чему је закључено да често дужници имају као повериоце само једну пословну банку и Фонд за развој Републике Србије, па је могуће да ће прописани услов за спровођење поступка испуњавати једна банка у стечају и Фонд за развој).

Размотрена је и могућност да се омогући спровођење поступка споразумног финансијског реструктурирања и привредним друштвима који као повериоца – учесника у поступку имају само једну банку, односно финансијску институцију (како је горе објашњено). Ипак, будући да је прописивање обавезујућег учешћа најмање две домаће или стране банке у својству поверилаца у Закону о споразумном финансијском реструктурирању имало за циљ да се избегне ситуација да се тај поступак користи од стране једне финансијске групације искључиво ради стицања права на законом (и другим прописима) прописане подстицаје за спровођење овог поступка (односно, да се спречи злоупотреба права), радна група је закључила (након консултација са Народном банком Србије) да у овом тренутку нема основа да се овај услов у односу на привредна друштва додатно релаксира. Додатно, учешће најмање два финансијска повериоца се у пракси и теорији утврђује и с обзиром на то да је за успешно реструктурирање потребно решити проблем координације финансијских поверилаца. Различите врсте поверилаца, нпр. добављаче, раднике, пореску управу, фондове пензијског осигурања итд. и финансијске повериоце тешко је ефикасно координисати, због њихових различитих потреба. Зато се препоручује да се овакво реструктурирање спроводи само ако су у њега укључени барем највећи финансијски повериоци дужника, наравно уз могућност да у њему под једнаком условима учествују и сви остали повериоци (што ће најчешће евентуално бити поједини значајнији добављачи). Такође, ако постоји само једна финансијска институција на страни поверилаца, у принципу се сматра да онда поступак реструктурирања није потребно спроводити из тог разлога што се овај поверилац и дужник могу непосредно договорити без потребе за координацијом трећег лица (Привредне коморе Србије као институционалног посредника путем именованог медијатора). По овом принципу је, ипак, направљен изузетак у закону у погледу предузетника, како је доле објашњено.

Имајући у виду значајне износе задуживања домаћих привредних друштава у иностранству по основу кредитних послова са иностранством (енгл.

cross-border loans), задржана је могућност учешћа страних банака (банке-нерезиденти) у својству поверилаца у споразумном финансијском реструктурирању привредних друштава у Републици Србији у смислу испуњености услова за покретање поступка.

Са друге стране, предложено је да се код предузетника предуслов учешћа две банке (односно финансијске институције) за спровођење поступка смањи на једну како би се што већем броју предузетника омогућило коришћење поступка. Наиме, према извршеној анализи података о блокади предузетника према броју банака у подацима Принудне наплате Народне банке Србије, од 2.103 предузетника који су у марту месецу 2015. године били блокирани од стране банака у принудној наплати, већина (1.863) је блокирана од стране једне банке. Из тог разлога је закључено да би задржавање услова учешћа две банке (односно финансијске институције) у поступку споразумног финансијског реструктурирања за предузетнике у реалности велики број предузетника искључио од могућности коришћења овог поступка. С обзиром на то да предузетници нису део финансијских групација, као и на то да су они по правилу тзв. МСП клијенти (мала и средња предузећа у банкарској терминологији), могућност за злоупотребе услед учешћа само једне банке је знатно смањена.

У вези са одредбама о заштити односно континуитету заложног права које је садржао претходни Закона о споразумном финансијском реструктурирању, закључено је да је целисходно да се исте задрже и у Предлогу закона. Наиме, чланом 348. став 1. Закона о облигационим односима, који уређује пренов (новацију), прописано је да обавеза престаје ако се поверилац и дужник сагласе да постојећу обавезу замене новом иако нова обавеза има различит предмет или различит правни основ. Чланом 350. истог закона, у оквиру уређења дејстава пренова, прописано је у ставу 1. да уговором о пренову ранија обавеза престаје, и нова настаје; у ставу 2. да са ранијом обавезом престају и залога и јемство, изузев ако је са јемцем или залогодавцем друкчије уговорено, а у ставу 3. да исто важи и за остала споредна права која су била везана за ранију обавезу. Будући да у споразумном финансијском реструктурирању привредних друштава више поверилаца, превасходно банака закључује са дужником споразум о реструктурирању дугова, што подразумева редефинисање дужничко-поверилачких односа између корпоративног дужника и поверилаца, то би се могло тумачити да овај споразум постојећу обавезу замењује новом, која би, у таквом тумачењу, имала нови, односно различит правни основ. У погледу хипотеке, а у складу са одредбама Закона о облигационим односима, Закона о хипотеци и Закона о државном премеру и катастру, као и пратећих подзаконских прописа, као последица оваквог тумачења ефеката уговора о реструктурирању, поверилац чије је потраживање обезбеђено хипотеком био би принуђен да једном већ уписану хипотеку поново упише у јавним књигама, због чега би губио ред првенства већ уписане хипотеке. Ситуација је аналогна у односу на заложна права на покретним стварима и правима. Услед свега тога, повериоци, а посебно банке, могу бити дестимулисани да учествују у споразумном корпоративном реструктурирању дугова. Осим тога, и трошкови заснивања нове хипотеке додатни су демотивишући фактор за повериоце.

Како би се у потпуности избегао ризик оваквог тумачења, закључено је да је целисходно задржати правила о измени података већ уписане хипотеке односно заложног права која су постојала у претходном Закону о споразумном финансијском реструктурирању.

У погледу подстицаја за споразумно финансијско реструктурирање, одредба члана 17. идентична је одредби претходног Закона о споразумном финансијском реструктурирању, имајући у виду да су у међувремену од доношења и ступања на снагу Закона о споразумном финансијском реструктурирању измењени одређени порески и банкарски прописи којима су уведени подстицаји за поступак споразумног финансијског реструктурирања, који ће и даље остати на снази и након доношења и ступања на снагу Закона о споразумном финансијском реструктурирању.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Члан 1. Као предмет Предлога закона утврђено је уређење услова и начина споразумног финансијског реструктурирања привредних друштава и предузетника (у даљем тексту: финансијско реструктурирање) у Републици Србији.

Члан 2. регулише изузетке од примене, па је прописано да се финансијско реструктурирање не може спроводити над банкама, друштвима за осигурање, покровитељима емисије хартија од вредности, приватним инвестиционим фондовима, друштвима за управљање инвестиционим и добровољним пензијским фондовима, брокерско-дилерским друштвима, привредним друштвима која обављају послове финансијског лизинга, факторинга, послова платних институција, као и другим привредним друштвима која се претежно баве пружањем финансијских услуга у складу са законом, као ни над лицима у стечају и лицима над којима је покренут претходни стечајни поступак у складу са унапред припремљеним планом реорганизације, сагласно прописима којима се уређује стечај. На овај начин, из споразумног финансијског реструктурирања привредних друштава изузета су лица у финансијском сектору, која су предмет посебног режима уређења и надзора, чиме се овај закон има примењивати само на корпоративни (реални) сектор у ужем смислу речи.

Члан 3. утврђено је значење појединих израза употребљених у овом закону на следећи начин: под „*финансијским реструктурирањем*“ подразумева се поновно уређивање дужничко-поверилачких односа између привредног друштва, односно предузетника у финансијским тешкоћама, као дужника, и поверилаца; „*финансијске тешкоће*“ јесу неспособност плаћања (неликвидност), претећа неспособност плаћања (претећа неликвидност) или презадуженост; а „*мировање дугова*“ јесте привремена обустава испуњења обавеза и забрана покретања извршења, односно одлагање извршења према привредном друштву, односно предузетнику у погледу поверилаца који учествују у финансијском реструктурирању.

Чл. 4-10. У складу са примерима добре међународне и иностране регулативе и праксе, пре свега „Принципима Међународног удружења стручњака за реструктурирање, инсолвентност и стечај (ИНСОЛ) о корпоративном финансијском реструктурирању“, утврђена су начела споразумног финансијског реструктурирања привредних друштава у Републици Србији, и то: начело подобности, начело добровољности, начело одрживости пословања дужника, начело поступања у доброј вери, начело сарадње поверилаца, начело равноправности положаја поверилаца и положаја сразмеран

висини потраживања и начело приступа подацима и поверљивости података. Сва начела су међусобно усаглашена. Њихов значај се посебно огледа у спречавању настанка законских, односно правних празнина у примени закона, односно правних правила у пракси.

Према начелу добровољности, финансијско реструктурирање спроводи се добровољно, на основу сагласности поверилаца и дужника, уз учешће институционалног посредника.

Начело одрживости пословања дужника предвиђа да се финансијско реструктурирање спроводи само ако је могућ опоравак и одржив наставак пословања привредног друштва, односно предузетника.

Начело поступања у доброј вери прописује да се финансијско реструктурирање спроводи у доброј вери, у складу са начелом савесности и поштења, са пажњом која се у правном промету захтева у одређеној врсти односа. У том смислу, поверилац и дужник не могу да предузимају радње којима се другом може проузроковати штета, а у току периода мировања дугова дужнику је забрањено да предузима радње које би могле спречити или отежати наплату потраживања поверилаца који су закључили уговор о мировању дугова.

Према начелу сарадње поверилаца, повериоци који су прихватили да у учествују у финансијском реструктурирању дужни су да међусобно сарађују, како би се створили услови за дужника да прикупи и пружи податке и обавештења о својој имовини, капиталу, обавезама, пословању и пословним перспективама, као и ради припреме предлога мера реструктурирања.

Начело равноправности положаја поверилаца и положај сразмеран висини потраживања предвиђа да се у финансијском реструктурирању свим повериоцима обезбеђује једнак третман и равноправан положај у сразмери са висином њихових потраживања, осим ако се не договоре другачије.

Што се тиче начела приступа подацима и поверљивости података, утврђено је да у финансијском реструктурирању дужник мора да обезбеди повериоцима, односно лицима која они овласте, благовремен и несметан приступ подацима и документацији од значаја за финансијско реструктурирање, а који се односе на његову имовину, капитал, обавезе, пословање и пословне планове, како би се омогућила правилна процена финансијског стања дужника и припрема предлога мера финансијског реструктурирања. Утврђено је да поверилац и институционални посредник чувају као поверљиве све податке и обавештења који се односе на имовину, капитал, обавезе, пословање и пословне планове и предлог мера финансијског реструктурирања дужника, а добијени подаци и обавештења могу да буду доступни само повериоцима који учествују у финансијском реструктурирању.

Чланом 11. прописано је да захтев за спровођење финансијског реструктурирања могу поднети дужник, или један или више поверилаца, а такав захтев се подноси Привредној комори Србије, као институционалном посреднику.

Члан 12. прописује да се финансијско реструктурирање може спроводити само ако у њему учествују најмање две домаће или стране банке на страни поверилаца, с тим да у овом реструктурирању могу, поред банака, учествовати и сви други повериоци. Ипак, изузетак од овог правила предвиђа да се у случају предузетника дозвољава да само једна таква институција учествује у поступку. Коначно, и за привредна друштва и за предузетнике прописано је да се уместо банака као обавезни учесници у поступку могу појавити и домаће развојне институције (Фонд за развој, Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије (АОФИ) и сл.), а уместо једне од банака или институција и домаћа банка у стечају или ликвидацији

Члан 13. предвиђа да се у току финансијског реструктурирања може увести мировање дугова (мораторијум), чија дефиниција је напред дата и која производи

правно дејство даном закључења уговора о мировању дугова. Уговор о мировању дугова представља основ за обуставу извршења у принудној наплати са рачуна привредног друштва у погледу потраживања поверилаца који закључе тај уговор, као и за забрану покретања, односно одлагање извршења покренутог на предлог извршног повериоца који је закључио тај уговор. Током овог временски ограниченог периода, дакле, повериоци који реше да приступе споразумном финансијском реструктурирању неће моћи да траже наплату својих потраживања са рачуна дужника, нити да против њега спроводе поступак извршења. Ако су средства дужника већ блокирана на основу потраживања ових поверилаца, уговор о мировању дугова представља основ за деблокаду рачуна. На овај начин, ако на то пристану повериоци који учествују у поступку (или само део њих) омогућава се пословни „предах” дужнику у финансијским тешкоћама и његова привремена консолидација (али само у погледу потраживања поверилаца који су потписали уговор о мировању дугова), како би се створили услови и претпоставке за финансијско реструктурирање, а истовремено се утиче на повериоце да се озбиљно ангажују у финансијском реструктурирању тог дужника. Уговор о мировању дугова се закључује у писменој форми, из разлога правне сигурности.

Ако су средства дужника на његовим рачунима у блокади, дужник или било који поверилац који закључи уговор о мировању дугова доставља организацији која спроводи принудну наплату са рачуна дужника тај уговор ради обуставе извршења у принудној наплати са рачуна дужника по основу поднетих меница и других средстава плаћања у погледу потраживања поверилаца који су закључили тај уговор. Следствено напред реченом, утврђено је да у току мировања дугова (мораторијума) повериоци који су закључили уговор о мировању дугова неће предузимати било какве радње у циљу наплате потраживања, осим подношења тужби ради наплате потраживања у циљу спречавања наступања застарелости свог потраживања. Поверилац који закључи уговор о мировању дугова дужан је да без одлагања достави судским и другим органима пред којима се на захтев ових поверилаца води поступак извршења, односно наплате - захтев за одлагање тог извршења, односно наплате до истека периода мировања дугова. С друге стране, суд, односно други орган пред којим се води поступак дужан је да одмах по пријему захтева, а најкасније у року од два радна дана донесе одлуку о одлагању извршења и да је одмах, а најкасније наредног радног дана по доношењу, достави организацији која спроводи принудну наплату са рачуна дужника, односно другом надлежном органу или организацији. У периоду мировања дугова поверилац може располагати својим потраживањем, осим ако уговором о мировању дугова није другачије уређено. У том случају, стицалац потраживања ступа у сва права и обавезе преносиоца потраживања из тог уговора. Опасност у овом случају се налази у могућности да повериоци неозбиљно приступе финансијском реструктурирању, у намери не да реструктурирају дугове дужника у финансијским тешкоћама, него само да продају, односно на други начин пренесу своје потраживање према том друштву. Међутим, уколико би се поступило тако што би се забранило располагање потраживањем у току финансијског реструктурирања, постигле би се веће негативне последице, јер би се на тај начин спречила могућност заинтересованим лицима да стекну потраживање за које су исказали интерес и у коме виде пословну шансу, а повериоцу да на овај начин наплати потраживање и управља ризицима, и у коначном дестимулисали повериоци да уопште прихвате да учествују у поступку.

Прописивањем одредбе према којој стицалац потраживања ступа у сва права и обавезе преносиоца потраживања отклањају се дилеме о судбини започетих преговора и мораторијума у односу на новог учесника финансијског реструктурирања. У ситуацијама у којима постоје две банке на поверилачкој страни, па уколико једна банка располаже потраживањем у целини, губи се

неопходан услов за споразумно финансијско реструктурирање привредног друштва, чиме оно престаје у смислу овог закона. У складу са решењима Закона о извршењу и обезбеђењу, извршни поверилац може у свако доба да повуче предлог за извршење, тако да није потребно посебно регулисати поступање извршног повериоца у случају када се постигне сагласност о споразумном финансијском реструктурирању.

Период мировања дугова (трајање мораторијума) утврђује се уговором о мировању дугова. Ако се повериоци и дужник у периоду мировања дугова не споразумеју о поновном уређивању дужничко-поверилачких односа, повериоци истеком периода мировања дугова поново стичу право на покретање наплате потраживања с рачуна тог дужника, односно право на започињање или наставак поступка извршења. Дакле, ако се банке, други повериоци и дужник не споразумеју о редефинисању дужничко-поверилачких односа током периода мировања дугова, те ако не дође до споразумног финансијског реструктурирања, даном истека периода мировања дугова повериоци који су учествовали у овом финансијском реструктурирању могу поново да врше све радње у циљу наплате својих потраживања на које су имали право и пре наступања мировања дугова - да поново блокирају рачун дужника, односно да наставе поступак принудног судског извршења.

Члан 14. прописује да институционално посредовање у поступку финансијског реструктурирања обавља Привредна комора Србије, која пружа помоћ при успостављању сарадње између дужника и поверилаца ради преговора о поновном уређивању дужничко-поверилачких односа; пружа подршку дужницима и повериоцима у току преговора ради њиховог успешног окончања; води евиденцију закључених уговора о финансијском реструктурирању; и прати реализацију закључених уговора о финансијском реструктурирању. Овај члан даје овлашћење Привредној комори Србије да уз претходну сагласност министра надлежног за послове економије, уреди услове и начин институционалног посредовања, сагласно одредбама закона који регулише посредовање у решавању спорова, и висину накнаде за институционално посредовање у финансијском реструктурирању.

Члан 15. прописује да је посредник Привредне коморе Србије физичко лице које је уписано у регистар посредника који води министарство надлежно за послове правосуђа, уз услов да је завршило специјализовану обуку за посреднике у поступку споразумног финансијског реструктурирања, према програму Привредне коморе Србије.

Чланом 16. су прописане обавезе посредника да посредује у складу са начелима посредовања и етичким кодексом и да у најкраћем року спроведе и оконча поступак посредовања. Овим чланом је прописана и одговорност посредника за штету коју нанесе странама уколико поступа супротно етичком кодексу или незаконито, намерно или грубом непажњом, у складу са општим правилима и одговорности за штету.

Члан 17. је прописано да финансијско реструктурирање се окончава уговором о споразумном финансијском реструктурирању, који може да обухвата следеће мере: предвиђање отплате у ратама, измена рокова доспелости, каматних стопа или других услова кредита, зајма или другог потраживања или инструмента обезбеђења; уновчење имовине или пренос такве имовине ради намирења потраживања; отпуст дуга; извршење, измену или одрицање од заложног права; давање додатних средстава обезбеђења од стране дужника или трећих лица, укључујући давање јемстава и гаранција; претварање потраживања у капитал; закључивање уговора о кредиту, односно зајму; издавање хартија од вредности; као и друге мере од значаја за реализацију финансијског реструктурирања. Ради правне сигурности, прописана је обавезна писана форма уговора о финансијском реструктурирању.

Чланом 18. утврђена је и непрекидност (континуитет) заложног права код обезбеђеног потраживања које се реструктурира и замењује реструктурираним обезбеђеним потраживањем, где се врши измена података уписане хипотеке, односно заложног права на покретним стварима и правима, а до износа потраживања које се реструктурира (осим у случају смањења тог износа, када се, такође, врши измена података уписане хипотеке, односно заложног права на покретним стварима и правима али са умањеним износом потраживања). Овим чланом је прописано да се потраживање које се реструктурира и које је обезбеђено хипотеком, односно заложним правом на покретним стварима и правима (обезбеђено потраживање које се реструктурира) замењује реструктурираним обезбеђеним потраживањем, тако да хипотека, односно заложно право на покретним стварима и правима, као споредно право везано за обезбеђено потраживање које се реструктурира, наставља да постоји као средство обезбеђења реструктурираног потраживања, у складу са уговором о финансијском реструктурирању (став 1); катастар непокретности, односно други регистар заложног права врши измену података уписане хипотеке, односно заложног права на покретним стварима и правима, сагласно износу, као и другим условима реструктурираног обезбеђеног потраживања (став 2); хипотека, односно заложно право на покретним стварима и правима представља средство обезбеђења реструктурираног обезбеђеног потраживања до износа обезбеђеног потраживања које се реструктурира, а у случају да је износ реструктурираног обезбеђеног потраживања смањен у односу на износ обезбеђеног потраживања које се реструктурира - катастар непокретности, односно други регистар заложног права врши измену података уписане хипотеке, односно заложног права на покретним стварима и правима, у смислу става 2. овог члана (став 3).

Чланом 19. је прописано да порески подстицаји за финансијско реструктурирање, у смислу пореског ослобођења отпуста дуга код поверилаца, као и могућности репрограмирања дуга по основу јавних прихода, утврђују се законом којим се уређује порез на добит правних лица, односно законом којим се уређује порески поступак и пореска администрација. Додатно, у погледу банкарских подстицаја, предвиђено је да Народна банка Србије у прописима из своје надлежности утврђује подстицаје за финансијско реструктурирање.

Чл. 20-23. Прелазним и завршним одредбама прописано је да ће подзаконски акти потребни за спровођење овог закона бити донети у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона, те да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењиваће се по истеку деведесетог дана од дана ступања на снагу.

Такође, из разлога правне сигурности као и релативно малог броја поступака у току, предвиђено је да ће се поступци споразумног финансијског реструктурирања који су на дан почетка примене овог закона у току наставити по одредбама Закона о споразумном финансијском реструктурирању.

Коначно, чланом 22. прописано је да даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о споразумном финансијском реструктурирању, као и да ће до формирања нове листе посредника Привредне коморе Србије, у складу са одредбама Закона о посредовању у решавању спорова а најдуже 6 месеци од дана ступања на снагу закона, поступке посредовања водиће посредници са важеће листе посредника Привредне коморе Србије.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна финансијска средства из буџета Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРОПИСА

Привреду Републике Србије карактерише несигурност у наплати потраживања и смањена финансијска дисциплина, због тога што привредни субјекти не извршавају или неуредно извршавају своје обавезе. Све ово води неликвидности, односно неспособности плаћања са великим бројем блокираних пословних рачуна привредних субјеката у поступку принудне наплате потраживања. То даље погоршава њихову финансијску ситуацију и онемогућава уредно сервисирање преузетих обавеза према кредиторима, пре свега, банкама и другим финансијским институцијама. У таквим условима значајно се увећава број ненаплативих, односно проблематичних кредита банака (NPL кредита).

У случају ниске ликвидности, односно неликвидности, не само да се повећава ризик наплате, већ се напори привредника, посебно из реда малих и средњих предузећа, првенствено усмеравају ка опстанку и преживљавању на тржишту, уместо ка расту и развоју (инвестирању и ширењу пословних активности).

Такође, као последица неликвидности бележи се све већи број блокираних рачуна, као и високи износи неизмирених обавеза. Да значајан број привредних субјеката има озбиљних проблема са одржавањем ликвидности и континуираним измиривањем преузетих обавеза указују подаци Народне банке Србије о броју блокираних предузећа и износу неизмирених обавеза.

На дан 30. априла 2015. године блокирано је укупно 55.795 привредних субјеката, са укупним неизмиреним обавезама од 272,2 млрд динара. Од овог броја, блокирани су рачуни 29.556 правних лица, са укупни неизмиреним обавезама у износу од 256,7 млрд динара, док је 26. 239 предузетника у блокади са укупним неизмиреним обавезама у износу од 15,5 млрд динара.

Блокирани дужници на дан 30.04.2015.						
Период неликвидности (дани)	УКУПНО – привредни субјекти		Правна лица		Предузетници	
	Број	Износ блокаде (млрд)	Број	Износ блокаде (млрд)	Број	Износ блокаде (млрд)
0-30	2.878	5,1	1.290	4,8	1.588	0,2
30-180	7.936	15,1	3.181	13,1	4.755	1,9
180-360	7.951	19,6	2.854	17,0	5.097	2,6
360-720	19.698	80,0	7.092	71,2	12.606	8,8
720-1080	6.797	59,4	4.836	57,9	1.961	1,5
Преко 1080	10.535	92,9	10.303	92,6	232	0,3
УКУПНО	55.795	272,2	29.556	256,7	26.239	15,5

Извор – Народна банка Србије

У условима веома изражене неликвидности привредних субјеката присутан је и проблем континуираног раста проблематичних кредита на нивоу банкарског сектора РС (кредита у доцњи дужој од 90 дана). Тако су проблематични кредити банака, према подацима Народне банке Србије, на крају децембра 2012. године износили 18,6% укупно одобрених кредита, на крају децембра 2013. године 21,4%, и према последњим расположивим подацима, на крају септембра 2014. године 23,0% укупно одобрених кредита.

ПРОБЛЕМАТИЧНИ КРЕДИТИ (НПЛ КРЕДИТИ) – бруто износ						
	12.2012.		12.2013.		9.2014.	
	Млрд	% учешћа	Млрд	% учешћа	Млрд	% учешћа
НПЛ КРЕДИТИ	365,8	18,6	395,3	21,4%	436,7	23,0%
УКУПНИ КРЕДИТИ	1.966,6	100%	1.847,2	100%	1.898,7	100%

Извор: Народна банка Србије

Проблематични кредити сектора привреде, такође, бележе континуирани раст и њихово учешће у укупно одобреним кредитима привреди повећано је са 21,2% колико је износило на крају 2012. године на 27,3% на крају септембра 2014. године.

СЕКТОРСКА СТРУКТУРА NPL КРЕДИТА						
	12.2012.		12.2013.		9.2014.	
	Млрд	% учешћа	Млрд	% учешћа	Млрд	% учешћа
Привреда	206,2	21,2%	237,7	27,1%	263,8	27,3
Физичка лица*	65,8	10,1%	72,7	10,8%	81,5	11,4%

*Физичка лица обухватају: становништво, предузетнике и регистроване пољопривредне произвођаче

Неликвидност, али и спорост и неефикасност судова у решавању привредних спорова имају за последицу веома дуге рокове плаћања обавеза из пословних односа. И поред законског регулисања ове области, просечан број дана измиривања обавеза је и даље преко 120 дана. Од априла 2013. године када је ступио на снагу Закон о роковима плаћања до марта 2015. године дугови привредних субјеката повећани су за око 40%.

Зашто је доношење Закона најбоље за решавање проблема?

Доношењем овог закона, институционално и на целовит начин, стварају се услови који омогућавају привредним субјектима у финансијским тешкоћама реструктурирање дугова, односно реорганизација њиховог односа са највећим (или свим) повериоцима, пре свега кредиторима.

Трогодишња пракса у примени Закона показала је да постоје проблеми и ограничења у примени појединих одредби Закона, као и да постоје одређене правне празнине и непрецизности. Део ових проблема није могуће решити без измена Закона, нити искључиво бољом применом важећег Закона који уређује област споразумног финансијског реструктурирања.

Поред тога, веома је важно омогућити привреди ефикасан механизам реструктурирања дугова који је у функцији опоравка и консолидовања пословања привредних субјеката у финансијским тешкоћама. Споразумно финансијско реструктурирање је веома ефикасан инструмент за реструктурирање дугова у циљу побољшања изгледа за опоравак пословања привредног друштва.

Такође, овај инструмент је један од начина за решавање системског питања проблематичних кредита, односно смањења нивоа ненаплативих пласмана привреди. У том смислу, овај Закон подстиче привредне субјекте у финансијским проблемима да правовремено покрену поступак споразумног финансијског реструктурирања, како би редефинисали своје односе са повериоцима и очували пословне активности.

На кога ће и како утицати предложена решења?

Одредбе овог закона имају позитиван ефекат на сва привредна друштва, предузетнике, банке и друге финансијске институције, јер се законом регулишу сва питања од значаја за ефикасно реструктурирање дугова. Предложена решења ће имати позитиван ефекат на:

- **привредна друштва, посебно мала и средња привредна друштва и предузетнике**, који ће бити у могућности да кроз поступак споразумног финансијског реструктурирања, са својим повериоцима, пре свега, кредиторима, договоре начине (мере) решавања финансијских проблема у циљу стварања услова за нормалан наставак пословања, као и
- **банке и друге финансијске институције**, које предузимајући мере споразумног финансијског реструктурирања, могу значајно да допринесу смањењу ненаплативих кредита (проблематичних кредита).

Трошкови које ће примена Закона изазвати код привреде, посебно малих и средњих предузећа

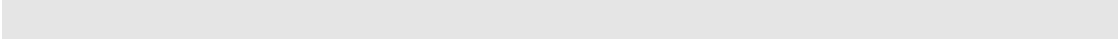
Доношење новог закона неће наметнути нове трошкове привреди, већ ће створити могућност да се они смање, с обзиром на очекивани позитивни ефекат од повећања ликвидности привредних субјеката и смањења проблематичних кредита банака.

Да ли Закон стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Поступку споразумног финансијског реструктурирања приступа се уколико релевантни повериоци процене да је опстанак и опоравак привредног друштва и предузетника у финансијским тешкоћама економски оправдан, односно ако процене да ће друштво моћи да настави да одрживо послује, на дужи рок и да ће повериоци моћи да остваре намирење својих потраживања. С тога се може рећи да закон ствара услове за опоравак и консолидацију пословања привредних субјеката, чиме се доприноси јачању конкуренције на тржишту.

Које ће мере током примене Закона бити предузете да би се остварили разлози доношења Закона?

Примена овог закона условљена је доношењем више подзаконских аката, те је претпоставка за његову примену доношење тих аката у роковима који су предвиђени овим Законом.

**ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ
НАЦРТА ЗАКОНА О СПОРАЗУМНОМ ФИНАНСИЈСКОМ РЕСТРУКТУРИРАЊУ**
1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Предлагач: ВЛАДА

Обрађивач: МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ

2. Назив прописа:

Предлог закона о споразумном финансијском реструктурирању

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно са одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну саржину прописа:

Споразум, Наслов VI Усклађивање прописа, примена права и правила конкуренције, чл. 73. Конкуренција и остале економске одредбе

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума:

Општи рок утврђен је чланом 72. Споразума.

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

Потпуно.

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

-

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније:

Овај пропис није предвиђен у Поглављу 3.6. и 3.8 Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније

а) Навођење примарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

Уговор о функционисању ЕУ, Наслов VII Општа правила о конкуренцији, опорезивању и усклађивању закона

б) Навођење секундарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

Не постоје секундарни извори права ЕУ који се односе на нормативну садржину прописа.

в) Навођење осталих извора права ЕУ и усклађеност са њима

-

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност

-

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

-

5. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба констатовати ту чињеницу. У овом случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа:

За материју уређену Предлогом закона о споразумном финансиском реструктурирању нема одговарајућих прописа Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност.

6. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?

Не

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ?

Не.

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености:

У изради прописа учествовали су консултанти Међународне финансијске корпорације (IFC).